

Johan K. Vassbø

Drukningssulykka i Øyervatnet 1852

Denne historien er blitt levende gjenfortalt i min familie. Min bestemor Bine Vassbø (1891-1976) fortalte meg denne historien, slik den hadde blitt fortalt av hennes bestemor Berthe Larsdtr. (1820-1884). Og min onkel Bård Vassbø (1926-2012) viste meg kor drukningssulykka hendte. Nå har jeg vært på staden og tatt foto. Landskapet er nok mye mer gjengrodd enn det var i 1852 da alt utmarksbeitet vart nytta, sommer som vinter.

Garden Kleppalid

Garden Kleppalid ligg på nordsida av Ørsdalsvatnet. I vest grenser garden mot Holmen. Det meste av grensene er selvgjerdet, enten av vatn eller bratte fjell, men nord for Øyarvatnet går grensa i Hagura. Garden har lite innmark, men en god del utmark som kan brukes til beite for sauer og geiter det meste av året.

I 1835 kjøpte Aadne Villienson Kleppalid gården Kleppalid og busette seg der sammen med sin kone Berthe Larsdtr. De fekk sammen 12 barn. Ved årsskiftet 1851 / 1852 hadde de 4 barn. Birte Marie 12 år gammel, Willien 8 år, Lars 4 ½ og Tønnes 1 ½ år gammel.

På garden hadde de 9-10 kyr, omtrent 40 sauer og 10 geiter. Det er tvilsomt om de hadde så mye vinterfor at de kunne fø alle dyrene inne heile vinteren. Sauene og geitene fikk nok gå ute det meste av vinteren, det var alltid litt lyng eller busker de kunne bite i.

På den tida var det lite med gjerde mot nabogårdene og det var derfor vanlig at noen av barna måtte være ute og gjæte dyra om dagen. Det var nødvendig for å verne dem mot rovdyr, og de måtte passe på at dyra ikke gikk utenfor eiendommen, samt få dem med seg heim om kvelden.

Den vonde hendinga

I mars måned 1852 hadde det vært noen dager med mildvær og regn. Det førte med seg at isen på Øyarvatnet hadde sluppet taket ved land, og vatnet hadde steget en del slik at isen hadde løftet seg opp fra bunnen inne ved land.

Vanligvis var det Birte Marie og Willien som hadde oppgaven med å gjete dyrene. De gikk begge på omgangskule en uke om gangen og så var de heime noen uker før neste skule. Da hadde de lekser å gjøre. De tok derfor med seg leksebøkene ut i marka når de gjætte og så leste de leksene mens de holdt et øye med dyra. De pleide ofte sitte på en liten odde som stikker ut i Øyarvatnet, helt borte ved grensen mot Holmen. Det var et strategisk sted. Der kunne de passe på at dyrene ikke gikk lenger mot Holmen, og de hadde utsikt over det meste av beitet. Torsdag den 11. mars hadde også Lars fått lov til å være med ut i marken. Det var altså disse tre som var ute og gjætte denne dagen; Birte Marie (12 år), Willien (8 år) og Lars (4 ½ år).

Da det leid mot kveld trakk dyra heimover, men det var ingen som jaget på dem, og

foreldrene ble naturlig nok urolige for barna. Da de som tok ut på leting kom fram til den lille odden ved Hagura fant de skulebøkene oppslått inne på odden. Og ute i vannet, i en åpning mellom isen og det skrå berget lå de tre barna druknet. De lå og holdt hverandre i hendene.

Det er ingen som vet hva som hadde hendt, men det er rimelig å tro at ett av barna, kanskje lillegutten Lars, har falt utfor det skrå berget og kommet ut i vannet under isen. I et forsøk på å trekke ham opp fra vatnet har de andre to også glidd ut i vatnet. Og så har de druknet alle tre.

Det hører med til historien at en kort tid før hadde moren til barna hatt en drøm der hun så for seg de tre barna liggende i bislaget heime i huset og at det rant vann fra dem. Drømmen skulle gå i oppfyllelse! Og denne dagen, torsdag 11. mars 1852, skulle bli den verste tenkelige opplevelse for heile familien og for heile kyrkjesokna. Bygda var i djup sorg!

Denne historien er fortalt videre i familien, og lever fremdeles som et sorgens minne etter 160 år.

Staden der det hendte

I bakgrunnen ser vi Hagura og til høyre for denne odden ut i vatnet.

Odden i vatnet kor skulebøkene låg, og kor de fann barna i iskanten utenfor.

Odden ut i vatnet kor barna drukna. Og under bergingsarbeidet for hverandre har barna hverken klart å komme seg opp på iskanten eller opp det glatte berget. Her omkom de alle tre.

Det er mitt håp at det kan bli satt opp en informasjonstavle på staden som forteller om denne tragiske hendelsen. Ferdavegen mellom Holmen og Kleppalid går like forbi denne odden.

Johan K. Vassbø

Aaland Gård september 2013
Paul Tengedal